

En az nagy Istennek ajánlolak titeket, Istennek aldafa ma- 124.
radgyon mind veletek, Istennek Szent Lelke es az ő jo ked-
ve aldgyon meg mind bennetek.

Ő fzemők lattara elődők el enyefzek, Nagy hala adaffal az 125.
nagy Iftent dicsirek, Az Csafzarne Afzfzony mind az nagy
Vrakkal erőffen meg felemlék.

Az Iovenianus az Vraknak így szolla, En raytam lőt dol- 126.
got fenki moft ne csudallya, Az nagy bujafagot es rut ke-
velyfeget mindentek hatra hadgya.

Aldot az Vr Iften ki velem ezt mivelte, Mert en bennem 127.
az bünt ugyan itten meg verte, Legyen hala neki en fzegegy
lelketem Pokoltul meg mentette.

Ezeket meg mondvan az Csafzarne Afzfzonnak, Mely nag 128.
fzep f zavaval befzelle az Vraknak, Az ő rayta efet fok nyo-
morufagert Iftent főli magafztalák.

Ezek utan Csafzar holta napig Regnala, Ő hivatallyaban 129.
bekefeggel el jara, Az nagy Vr Istennek parancsolattyaban
mind holta napig jara.

Immar ha meg hallad kerlek meg ne csufollyad, Az rut 130.
kevelyfeget inkab te hatra hadgyad, Inkab az nagy pohart
az enek mondonak jo boroddal meg töltfed.

Az ki ez verfeket fordította Magyarra, Az Szektső men- 131.
teben So-Var nevű Faluban, Az enek Szerzőnek nevet meg-
talalod az verfek folyafaban.

Az ezer öt f szaban es kilenczven haromban, Ez eneket 132.
fzerze gondolkodvan magaban, Az nagy kevelyfeget, Iften-
telenfeget utalvan ő magaban.

VEGE.

Közli: DR. GYÖRGY LAJOS.

MAROCSAI JÁNOS COLLIGATUMA.

A budapesti m. kir. tudományegyetem könyvtárában van egy érdekes 8-rét alakú nyomtatvány-colligatum, mely a hozzá közbül kötött s a végén lévő tiszta lapokon több becses magyar szöveget őrzött meg. A könyv kötése is figyelemre méltó: a vastag fatábla barna-sárga disznóbőrbe van kötve rézkapocs nyomaival; a XVI. századi ismeretes german kötés az első tábla közepén ma már teljesen elmosódott aranynyomású kép, hátsó oldalán a műzsák képei. Mindazáltal, hogy magyar ember volt a megrendelője, bizonyítja a táblák felirata: Az I. lapon: AVGV. CON. | PELAGIA | MD LII |, a hátsó táblán: IOANNES | MAROCHIAL.

De magyarok a későbbi birtokosok is, mint a belső lap és a címlap bejegyzései mutatják. Az I. tábla belső lapján ezek a bejegyzések olvashatók: constat d. 25. | Gregorius Keresrý Varadina[e] scola[e] dabat- | Scopus meæ vitæ Christus | Roma tibi fubito motibus ibit amor. [Azért tetszett meg a bejegyzőnek, mert visszafelé olvasva is ugyanazon szavakat adja.] A címlapon ezen neveket találjuk: Joannis Zent Mariai de Samsom & c: | Conventus Ujheliensis. | Stephanus Szentpeterj | Matteæus Azalaj | Andreæ Aßalai. | Utolsó birtokosa, úgy látszik, az ujhelyi konvent volt, onnan kerülhetett József császár korában az egyetemi könyvtárba.

A colligatum tartalma: I. DIVI | AVRELI AVGVSTINI | Hipponensis Episcopi contra Pe- | lagianos, & Felicianos hypo- | nofticon libri Iex. | HERO ALOPECIVS | excudebat, An. M. D. XXIX. || [Keretes címlap a Három király imádásával.] 8-r. A—F₅+2 lev. Vége, úgy látszik, már bekötéskor hiányzott, s ezért a hiányzó szöveg pótlására tiszta leveleket [1—23 levél] köttetett hozzá a birtokosa, de a szöveg pótlásával csak egy levélig és a következő levelen 7 sorig jutott el s félbehagyta. A 2^b—3^{a b} levél üres, A 4—6. levelen van »Az mirigh halalrol valo rövid keref: | tieni ertelem, melliet irt Banfi Huniadi | Benedek. | « Az írás karaktere a XVI. század végső éveire vagy a XVII. század elejére vall s Rimai János írásához nagyon hasonló. A szerző neve eddig csak egyházi működéséről volt ismeretes, t. i. a tiszántúli ref. egyházkerület nyolczadik püspöke volt; 1550-ben Wittenbergben tanult s 1599. körül halt meg. Teljes neve Bánfihunyadi Mogioró Benedek. (L. Tóth F. Túl a' tiszai ref. püspökök' élete. Győr 1812. 74—76. l.) A mirighalálról vagy pestisről szóló művét 1577 körül írta, legalább ezt következtethetjük e kifejezéséből: »Igh leve az el mult 1576 esztendeoben.« A másoló nem írta le az egészet, hanem csak a második kérdés elejéig jutott el. (Lásd Függelék I. sz. a.) Bánfihunyadi műve után az Augustinus művét kiegészíteni akaró kéz írásával: M. T. C. ICERONIS DE SOMNIO | SCIPIONIS. Ex libro de (lehúzva: Rep.: | SEXTO) RE. P. SEXTO). « címet találunk, ennek szövegét kezdte el másolni a következő levelen, de egy levélnél itt sem haladt tovább, ez is ki van tépve; a 7—20. lev. üres. A 21^a levelen »Az keresztienfegrwl valo keres | kedés?« cz. catechismustöredéket találjuk. Ez is befejezetlen. (L. Függl. II. sz. a.)

A másik lapon (21^b 22^b) nép- és városnevek latin-magyar jegyzéke van:

»Regionum, terrarum, gentium et Ciuitatum | Nomina. | « címmel. Szikszai Fabricius Balázs Latin-magyar szótára (Debr. 1590.) 231—4. lapjairól van lemásolva, csekély, jobbára helyesírási eltéréssel. Pl. Polonia-t ,Lengjen orfzagh'-nak, Posoni latin nevét ő is Pisoniumnak, Visegradum magyar nevét ő is Misegradnak írja, ellenben Esztergzm helyett Eitergomot ír, Kolozsvár latin nevét Claudipolis Clauf#mburgumnak írja (1590: Claufenburgū), stb. V. ö. Melich J. Szikszai Fabricius B. latin-magyar szójegyzéke Bp. 1906. (Akad. Ért. ny. és sz. k. XIX. k. 9. sz. 99—101. l.) A 23. levél üres.

A colligatum második nyomtatványa: »FABRICA: | TIO HOMI= | NIS, | A' Cicerone libro fecundo | De natura Deorum | descripta | *Cum annotationibus Alberti Nouicampiani.* | His accessit Disertatio eiusdem, | utrum cor an iecur in formatione | foetus confilstat prius. | ITEM | Oratio de laude Phycices. | . . . Cracouię per Lazarum Andreę. « A kolophon szerint 1551-ben nyomtatott [CRACOVIAE] per Lazarum Andreę. Anno — | MDLI. |] 8-r. A—V₁₁₁+1 lev. V. ö. Wierzbowski: Bibl. pol. II. 92. l. 1283. sz.

3. IOANNIS | REVCHLIN PHOR- | CENSIS LL. DOCTORIS CO= | *mædia duæ, Scenica progymnasmata, hoc est, ludicra præexercitamenta.* | *Et Sergius uel Capi= | tis caput.* | ¶ | könyvnyomatói vignette, DISCITE IVSTITIAM MONITI jelmondattal (tengeri ló) | COLONIAE apud Ioann. Gymnicum. | Anno M. D. XXXX. | 8-r. A—C₅+3 lev.

4. M ▶ T ▶ CICE= | RONIS ORATIO- | NES · II · ALTERA PRO A. | *Licinio Archia poeta, altera pro M. Marcello.* | *Cum artificio, dispositione ac Paraphrasi | Philippi Melancthonis.* | [könyvnyomatói vignetteje, előbbtől különböző, tengeri ló egy oszlopot körülölelve, az oszlop tetején kigyót felfaló gólya] | COLONIAE *Martinus Gymnicus ex-* | *cudebat.* Anno M. D. XLV. || 8-r. A—E₅+2+1 üres levél.

5. PRAEFATIO | PETRI ILLICINI IVRE- | CONSVLTI DE HOMINE ET DISCI= | plinis, in qua & Iuuenes ad lite- | tarum studia excitantur. | . . . | Vignette: angyalok | CRACOVIAE | apud Viduam Floriani Vnglerij: | — | M; D: XL, IX: || 8-r. A—K₁₁₁+1 lev.

A címlap belső oldalán: »Inuitatio ad Conuiuium Nuptiarum.« Latin és magyar szöveggel. Közölte mindkét szöveget (a magyart mai helyesírással) Szilády a Régi m. költők tára IV. kötet 300—1. lapján. (A magyar szöveget betűhíven l. Függelék III. sz. a.)

6. PRAEFATIO | PETRI ILLICINI | IVRECONSVLTI IN LAVDEM REG. POLONIAE ET | Samuelis Episcopi Cracouiensis. | (:) | | alatta: keretbe foglalva a nyomtatási hely: CRACOVIAE | Apud Viduam Floriani Vnglerij. || Nyomt. év nincs. 8-r. A—Cij+1 lev. Utolsó oldal üres.

Az utolsó üres lapon van a »Bodogh ember kinek eő hazaban«, s az utána következő levelen »Allapatomat ientem« kezd. hegedős ének, melyeket Szilády a Századok 1882. évf. 34—39. lapjain között »Három hegedüs ének« címen. (A harmadik ének máshonnan való.) Az utóbbi versfejei: AS MOLDOVAI MIHALI DEAK ENEKHE nevet adják. Az előbbi szerzője nem foglalta a versek fejébe nevét, de elfogadjuk Szilády feltevését, hogy ez is Moldovai Mihály deáktól való; a szerzés ideje (mely nem egy a másolás idejével) az utolsóelőtti versszak szerint 1587. A másolás ideje a XVI. sz. legvégére vagy a XVII. elejére; tehát a Bánfihunyadi művének másolatával egy időre tehető. (L. Függelék IV—V. szám a.)

A colligatum magyar kéziratot anyagát itt közöljük:

I.

Az mirigh halálról való roud kerefe-
tieni értelem, melliet irt Banfi Huniadi
Benedek.

Minden dolgoknak akar iok, akar gonofok legienek, kit kiválkeppen valo czelekedő okat talalljuk, ha iol meg uifgalljuk. Eggik az feő eleő ok, ki nélkül semmi ninczen, az eőrókke valo Isten, az kinek mindenk kezében

Pfal: vadnak, ki bir igazgat, es czelekefik az eő io akarattia es beőlcze-
103 lege Berent mindendetk valamiket akar mennien es feőldon. Mafik ok,
Heb: 1. az Isten kezében valo ezkeőzeők, mellickek Isten vehgez vizi az eő
Bandekat: De ezek amaz feő indito ok nélkül, az kinek kezében vad-
nak semmit nem mozdéthatnak. Illien forman lokot giakrabban czelekednj az
Isten az emberj keőzcött: De azért nem keőttetet eő az mafodik okokhoz, hogj
azoknelkül, az mit akarna meg nem czelekedhtneic. Tartia es elteti az embert
kenierrel, kész rend tartafa Berent. De mikor akaria el elteti az embert
Matt: 4 minden kenier nélkül. az eő hatalmas Isteni ereivel mint az Iesus
Deut: 8. bizonitia: Megh verheti az Istentelent Imet az Istenien kegitlen em-
ber által. De mikor akar, minden fegiuer tör, vagj viz nekul el vest-
heti eőt. Mivel hogj kedigh most az dogh halálról akarok rovéd értelmet adni,
ez ket ok Berent kell arról tudakoznunk, lokan fok fele gondolikodnak az
deogh halálnak okarol, de nem mindenek talalljuk egj arant az Chelt. Ebben
iollehet az poganiagh nilvan ellenkedik az kereftieneknek ertelmekkel, de azért
megh [fenki] Binte az kik kereftieneknek tartiak magokat. ||

Megh azok kozottis kwlomb kwlom értelem vagion feleőle, Innet kouct-
kezék az hogj az kj azt mongia hogj ember el mehet az deogh halal előoth,
mint egj ar vész avagy pogani elcöth. Mert Isten azért atta embernek az okof-
lagot, hogj laffon vilaganal, fmagara gondot uifellen, kj penégh azt tartia
es vallia, hogj Isten eleől nehez, feőt lehetetlen el futni, mert az
2. Samu: deogh Istennek büntetető keze. Az poganiok tellieffegel az egj czil-
24. lagoknak tulaidonitottak az deogh halalt, hogj azok dögleinejek
megh az eleő es be Bivo cget, az miat deögletcek megh az ember:
ebból következet balvaniozafokis. Heraclides iria. hogj az poganiok az hew
honak vrat kit kutiaczkanak hinak. (czillagnak neve neve [igy]) mikor az czil-
lagok rendj Berent fel ieőt, igen ezekben vettek, es abbol inteztek nemenemiv
leßen az forgo eztendő, deögöfe auagjegeffeges, mert ha az czillagh feötetes
es homalios volt, azt itellek feleőle, hogj köver es czoportos az be

Colum Bivo egh, es az miat lenne nehez s-deögos az cftendeo, ha penégh
Ovidij véiagoson es feniefen tec. czenek fel, tehat Jegczenéie azt, hogj az
4:Factor: egh genge tifta es egeffeges lenne.

Attul az czillagtol oly igen feltenek wk hogj mikor homalios voltat
lattat [igy], ebbol aldoztanak nekj. fel tecczik B: Ivan havanak 12 napan,
velem hogj az kaczkoy olahok azoktul tanoltanak volt hogj 1575 eftendeoben
mikor az dcogh vonnaia le eöket az megh perfelt epet hordoztak az falun
Berenserte es fara fwwgöfettek. De ugian az kik kereftieneknek tartiak f-valliak
magokat megh azokis csak egj teörtetnek tartiak, vagj az egj deögoffegnek,
vagj az nepnek lok ehezelenek azertis hogj neha ninczen minden helieken,
hanem foitontent iar, helienek deögoffegenek auagy fokafaganak tulajdonitjak. ||

Hogj azért az poganioknak tevljgefekre felelljonk vallanunk kell ugian
hogj az egj czillagokat az Isten ugj teremtette, hogj ez feőldeön es ez feől-
jekben erejeket ki mutaffak, es az iovendeo dolgoknak ugian hir mondo követi
legienek. De azért ninczen Isten ellen nekik ez ith ualokon femnj hatalmok:
tehat eő nekik sem aldozni sem keőneörzeni nem kell, sem teőlok felnj, hanem
annak az ki azokkal bir. Nagj halaadaffal kel ezis az kegielmes Istenel
vennünk, hogj nem feet az mi romlafunkra hanem mindenek lattara, ha az em-
bereknek Bernek volna, hir teueő követeket Beréz, uagy az czillagbol uagy az

egből, uagj az keödokbol vagj Belekbol, uagj meniúto keövekbol kik mind Isten keövetj, es az eö felfeges voltanak odvarlój. Azertis mongia az Daud

Pfal: hogj eö az Beleknek Barvan iar es az kódokon forgodek. De az kik ukereftienek valuan, vagj egj teörtetenek velék, uagj egnek dogoffenek tartiak, megh azokis igen czakljen gondolkodnak az

Matt. Istennek emberek keözeöt valo dolgairol. Miert az Istennek akarattia nélkül, ha haiünk Bala el nem ehfetik, mi magunk inkab nem halhantunk megh.

Anno : 3. Azokaert iras Berent ket okat valhattiuk az deogh halalnak, eggék az feö oka az Isten, ki az mirégh halalt nem czak ereftve boczattja, hanem az eö igaz iteleti Berent, verekedeö kezevel Berzj, az embernek bunejnek oftorozafaert, kirol az iras bizonlagot teBen Exo : 9. Leu : 26. Deu : 28. | Parali : 2 | Ezech : 6 . 14 . 33. ||

Mafodik oka az merigh halalnak az ezkeözök mellickek Iften az eo bünteteö akarattiat ueghez véöi, Es minek hogj az termeöet foliafanak dolgatis nezi. Az termeöet tudo Doktoroknak Irafok bol is kel hozza Bolnonk.

Ammia- Az orvos Doctorok azert es egjeb Jeles beölczek tartiak es Irua hat- nus Mar- cellinus. Hogj az mirigh halalnak oka az forgo eftendeönek uagj Bertelen valo hidegfege, uagj heufege, uagj nedvefsege, uagj aBallia II. Ne- lib : 19. mellickek ualliak hogj az egnek deögoffege oka, mellj auuagj valamij fol : 5. 33. poffat viz miat, uagj deogh miat auagj az egnek hirtelenfeggel valo változafa miat (Igh leve az el mult 1576 ezteendeoben. Annira hogj

az bozzak rofak ketcezer viragzottak ki ugian iele volt az deogh halalnak mint az beölczek montak) deogleték megh. Mellj oltan az emberben valo eget, melliet spiritusfnak hinak deögleti megh. Harmadczor valliak ezt hogj az feödbol kj parlado temerdek es Büro egh megh fojtia az teötekbol ki parlado

4 Evfeb: Belet, es ben rekefti az mellj miat megh kell halmi az embernek lib : 7. Negjedik okat tanalliük az elööl el mult ehfeget, meliben az ember

Cap : 21 minden ala valo elefeget beteöltot melliet megh emefthet : Errol Bol Salamonis Isten cleotht : Vrlften azon keöniorogok, hogj ha ehfege

3. Reg : 8 vagj deogh halallal, vagj megh deögletet egh, vagj hirnio, vagj ragia, tamadand az feöldeon. az ki ezeket megh elmeri Biveben es feleöle neked keöniorógh meg halgalsad az te lako heliedbol. Az ehfeget veti elöl az utan az dogh halalt. Jofeph Doctoris azt Iria

Lib : Antiq: 15. hogj az Sidok közöt ugj tamadot az dogh halal, hogj az el mult eztendoben fem gabona nem termet, fem eö kenien valo feöldj elet.

Cap : 22 es az utan tamadot az mirigh halal, Azon modö Bol az [lehuzva : Isten]

Ierufalem vefedelmenek ideierol is De kj nem tuggja hogj az Isten mind ezek- nélkül az ezközők nelkulis Isten legjen? || Azert noha az niavaliat teftenk altal, uagi io uagj gonoz ember, uagj ogieb altal boczattia, az emberekre, De neha ezek nekul, uagj io auagj gonoz Angialok altal boczattia ki az eö kezet. mint az Daud miatth leotht deogh halal feleol, nem oluafusk hogj deögos egh altal leötht volna hanem hogj Isten deogh halallal hirtelen verte megh az nepet. Mert uagj tartot czak [lehuzva: ideigh] delig, uagj napeftigh, uagj . 36 . oraigh, Immar ezekbol lok kerdeft fejthetnek megh.

Elfeö keres.

Ragadoe à merigh halal auagi nem? F. Sokan ebbenis megh atalkotta- nak hogj nem ragado niavalia, mert azt mongiak en foknak foktam be Baiat de en ream nem ragadot, f- megh ime itht uagiok. De akar ki mit Bollion ez az igaz hogj ragado niavalia, mint hogj vadnak egieb ragado niavaliak, izem- uedetek, izem fajas &c. Mert az Iften eö maga [leh. vifeli] miveli hogj egrol mafra ragaggiö. Azert mongja az Daud ki vegezeö puztitafnak, mert az inelli hazban be Bal ki pultitia onnet az nepet. Antonius pius CzaBar mikor Siria- ban hadakozniek es Seleocia varofaban volna, tamad deogh halal es el arad. Illienkeppen az Apollo templomaban volt egy vak ablak, mint kivöl megh arania- zot lada : Ezt Caffius vitez es hadnagj velven hogj kenz vagion benne fel teörj. Es oty pokol döhos Bel io kj beleöle, hogj nagj dögh halalt Berez ez

cege orBagban. az CzaBar nepeben elik es haBaig Romaban [lehuzva : monven]
 Jöven, minden orBagok tartomaniok, es varasok el deögletenek az
 Lib : 7 had nepeteol mind Romaigh. Diczerj az Eufebius az Alexandriaj keresz-
 Cap : 22. tieneket, Iokan ugj mond az mi attiank fiaj köozöl az eö nagy feretek
 méat nem Bantak magokat, hanem eözve ütettek magokat, es minden
 magokra valo gondvifeles nelkul, az betegekhez lattanak, es azoknak Chrüs
 Berent gongiakat véfelven, [-giogitvan volek eggiut megh holtanak, es nagy
 keßen mafnak beteglegevel megh telven, es az dögot felé barattiokrol reaiok
 vonvan. ||

Es az niavalakat Babad akarattik Berent magokra veuen Iokan kik az
 betegekkel bantanak, es eökeöt uigaltaltak meg holtanak, amazoknak halalokat
 magokra veuen. De lam mi magonkis lattiük hogj egjmafirol az emberck el
 deögletenek.

MaFodik kerdes ?

Ha ragado az mirigh kikre ragad, es kiken fogh F. Ne vellie lenkj hogj
 fötetben valo verekedö keze legien az mirigh az Istennek, mint ha nem latnaia
 kit fuit megh velle, fem egj törtenet Izerent valo dolognak ne aliczak az em-
 berek, mert lattia I-tuggia az Isten kit kell vele megh vernj El ragad azcrt de
 czak azokra az kiket Isten uagj az hivek közul, uagj az hutotlenek kozul,
 aual ki akar az vilagbol vennj. Mert bizonj ez hogj giakorta az Isten az
 hiveket az huteötlenekkel az bwntetelben eölve Iozza mint Danieit az rablag-
 ban az teöb neppel Jobbot es mind egieb Bent prophetakát, Noha küwloμποzo
 okokert mongia ezt Evfebius [Itt megszakad a szöveg.]

Más kézzel : M. T. CICERONIS DE SOMNIO } SCIPIONIS. Ex libro de
 RE. P. SEXTO. [Több nincs ; utána egy levél, melyen u. a. kéz írásával latin
 szöveg volt, kivágva.]

2.

Az keresztienseg[nek]röl ualo kerdeskedes ?

Kereftien uagie ? kereftien uagiok. miuel bizonitod ? Azzal, hogj megh
 kereftelkettem, attianak, fiúnak es Izent leleknek neueben, es hízek az Iesus
 Chrusban.

Tobbel miuel bizonitod ?
 Azzal hogj tudom az kereftien[nek]nek fondö[mento]mat.
 Hani dologban fwgh az kereftien[nek]nek fondomentoma ?
 Eötben. Melliek azok ? Elfeö az tiz paranzolat. MaFodik az Credo. Har-
 madik az mi attiank. Negiedik az kereftiegh, Eötödik, az Vrnak vegh uozzorai.
 Mellik az kereftien[nek]nek elfeö föjndome]nt[om]ja ?
 Az tiz paranzolat. Miczoda az tiz paranzolat ? Istennek bezede, meli
 megh tiltia az gonofzt, es az io czelekedetet paranzollia.
 Ki atal ada ki Isten az tiz paranzolatot.
 Moifes atal. ket kö tablan az Sina heginek teteiben.
 Mire tanit az mafodik tabla ? Istennek tizteletire.
 Han paranzolat uagion az elfeö tablan ? Harom. Melliek azok. Elfeö
 egi Istent high. II. Az Istennek neueuel gonofzul-ne elj. Harmadik innepet
 Izentelj.

Hani paranzolat uagion az elfeö tablan.

Het. Melliek azok ? Elfeö Attiadat es aniadat.

[Itt megszakad a szöveg ; az írás gondosabb, de u. a., mint a »Mirigh
 haláról« szöveg elmékedés. Másik lapján a levélnek más kézzel, mint a cím-
 lapi Szent Mariai János v. Szentpéterj kezeírása, következik ez a bejegyzés :]

3.

Inuitatio ad Conuiuium Nuptiarum.
Vngarico Idiomate.

Vitezló vram es tífzelendo barátom, köszönetemet es magam aianlasat írom keg[yelmed]nek, miért hogj Istennek engedelmebol es kegielmefegebol, ez iouo [lehúzza : farfangon] aggják haza az mi attiank fiat patoczi Margitot, az vitezlo patoczi Miklos leaniat, az vitezlo Tomorj Egjednek Czuczó lakozonak. Annak okaert kerem Vrafagodat mind az Vrafagod feleségevel egjetemben, az felol megh nevezet, meniegzonek napjā legjen ielen Vrafagod, melj ielen letevel ekeficze Vrafagod az mi lakodalmonkat, mellet mies barátfagos [jav. *nkal* volt előbb] szolgálattal szolgálhafsonk megh Vrafagodnak. Vegezetre io egefseget keuanonk Vrafagodnak. Vele [így Vale helyett] feliciter. ||

4.

Bodogh ember kinek eő hazaban, faia bouon uagion oduarabā.
Nagi lafnakia eő vetet agiaban.
Ez illý ember az hideg teöl nem fel, cellaiabā giõniõrwfegben el,
mert az hidegh eő hazabā nem fer.
Vagion nekj baran bõr kontofe, alul felol nekje bellefe. fot
kapczauul rakua fekernejje.
Eõ keBeben uagiõ Bep keftiwe. Nagj pupofon felall eõ Búvege.
abbol tecczék nekj legenlége.
Nem fonniaftia [lehúzza : foia meg] hidegh eő orczaiat, Nagj uig keduel
Buti tüzhoz hatat, hafon fekuie emelj korfoiát
Baratinak teõltene poharat, ha lakoznek fok penz tarfoliaban.
hai denommal kj altia Bomfeggjat.
Nem akaria karat barattjanak „ Czomorleftol felti Begin
tarfat, azert tartia fok level az hafat.
Nem kel nekj lenkj gazdagfaga, hogj nincz penze azt
igen ohaitēa. az chezelt fem igen kevannia.
Vrafaghoz femmi kedven ninczen, mert nem toltéek rea
Búvegh vetve, egj Niars hwrka iob eő nekj Bútue
Ha akaria efék vagj alufék, ha fel kelés ugjā czak
vai ufék, awal bizoni igen kiczint hēzék.
El tauozzal tólem io barátfagh, nekem nincz fam hanem
nagj boBúfagh, ez hidegteöl czak nagj niomo-
rufagh.
Bodogfagot kjt nalad nem banok, czak az eggiet Bi-
vemben ohaitok, en ez teobbít te neked aianlõ.
Az koplalast teõled nem kevanõ Bent aßoni ugj fegelliē
baratõ, ha penzed nincz teõled el nem lopom.
Az kj Berze vagion fazodalban, egieb Jambor uigh az me-
=legh hazban kezke modra tombol eő hazabā
Ezer eõt Bas es az . 87. fapododuan az atkozot
hazban, decembernek legh elfõ hetiben.
Az Berzoiet konnien . megh talalod, vak Bemed
del eõtet meg lat hatod, ha kerefed nalad
legjen botod. ||

5.

AD Notam. Irgalmassagh.

Allapatomat íelentem, nevemet el nem felejtem, hwfegem
rol emlekezem, vandornak magā eferem.
Szwk tafkam etkem Bep Bold fú. Italom igen keferw, ruhā
oli foltos fok Binú, czak nem eßen megh az tetw.

Mekor Vrak odvarabā, fei binak Bep tornaczokban
hogi enekelliek nagy uigā. hatā vifket ige gjakrā

Oly igen engē téftelnek Bep tifta Bual illetnek.
ha mentē magā veretnek, czeber rudō csak
kj vetnek,

Las ifiak ezen nevetnek, ven emberek emlegetnek
Bep kegjések ugj Bemlelnek kjk csak rajtam
keōniorulnek

De mit mongiak hōwlegemrōl, torkomhoz hailo mertekrol
harō ejteles tegezbol, itatnak engem egjedol.

Oh bort elegjten vezzel, az gazda. iol tart retekkel.
torkomat moiffa Bos vezzel, feicmet kapolta
level.

Vegan nagiokat rikkantok, fenkitol femmit nē tartok
fok orfagot elol hozok melleekrol imigjen
Bolak.

Alnok tarfok az kik uattok, iart kolt vlamot
tuggjatok, azt megh nem tagathattjatok, hogj
voltam vandor tarfotok.

Igen kemnien hūB hetben, vBem az mivet er ;
delēben, de nem fokara elmemben, megh fa-
kalkodā teftemben.

Mefter valek az kō miben, de nagy kart teon
en teftemben het napigh fekūvem az hevben.
megh vnam magā az hetben.

Indolek magiar orBagnban, fafek gjarto lok kalsabā.
onnet el Bokem tokajban . mert modot lelek
dolgomban. ||

H[o]gj kedvem lon az czatara, iovek erdeleben patara, rofdas
kardō oldalakra, kotem tarifniam niakamra,

Az czaplarhoz be hévanak, kozepin Bepeli piacznak, penzemtol
cot megh foztanak, eb kofonie megh totoknak.

Le vetem vetem [igy] farga czifmamot, vtnak ereftem lovamat,
lovam ragada magamat. csak nem lakalta neakamot.

Jutek vasarnap Szakmarra. talalek iambor gazdara. el lopa
louam lattomra, megh oda vagion ozara.

Dwrgo barlobaft talalā, KoBos¹ teft fabeant ot latā, el vouek
kenieres talkam, teobbe nem latnā fogadā.

El be iovek . Kolofvarra, talaick Bep magh bōwzara, akarā
vinni patara tehat igen² fen az ara.

Akadek io baratimhoz, hafsugh hafartos lukaczhoz,
az iffiu vandor Janofhoz. hat iol tudnak az lopafhoz.

Kottilegem el fogiot vala, kartiara veftettē vala, az
czaplarnak³ adolsagban, Ruhamot⁴ vetem niakabā

Embertelen leon magaban, megh fem keōBene bōwuaabā
borat megh ittam tarfimmel, el Bokem io baratimmel.

Nagy koplalajt eotth Benvettem, Kolofvarra hogj be mentē
az kodulajt legienlettem mit el hullattak fel lettē.

Ehiomra femmit nem eottem verofenien megh restolttem.
az italtis meg tūrhettem, mert en ferit nem tehettē

¹ Századok, 1882. 36. 1.: Rostos.

² Itt egy szó lehúzva.

³ Lehúzva: attā.

⁴ Századok, 1882. 36. 1.: Czuhamoz. Javitással.

Kerdezem Sokadalmokban, adnake bovon az Boban, teol-
 czetek innom azomban, ehnetnem parejos hufban.
 Haj haj pridem megh vakoltam, minden haznal hafarkottā
 voltis ninczis kjaltottam, haddis viddis nē hallottā.
 Ez Eneket Molduaban : Berzek kenczes KoloIvarban
 Simandō Egren Tokajban, vandor uczaban Balabā.¹

Közli: DÉZSI LAJOS.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND ÉS KOVÁCS LAJOS LEVELE BÁRÓ WESSELÉNYI MIKLÓSNAK.

Apr. 22ⁿ 845 Berencze.
 328. j. Apr. 27^{én} Vsz: 28.

Tisztelt Barátom!

Már a' szó legszorosabb értelmében lélekvádokat kezdek érzeni, hogy olly hosszas idő óta körülményeimről és a' Sibóra menetelem halasztásainak okairól, tégedet nem tudósítottalak.

Én Februar végen elindultam Kolosvárról, hogy egy pár napot N: Bányán töltvén, onnan egyenesen tiszteletedre siessek: de szándekomat a' mostoha időjárás megghiusította. Mint tudod erős hideg után gyors olvadás következett; az utak járhatatlanná lettek; a' Szamos kiáradott és elszakita minden közlekedést Sibóval. Mihelyt a' sár annyira szikkadott, hogy az országuton járni lehetett, Kol'svárra Wesselényi Ferencznek egy levelet küldöttem, melyben kértem őt, hogy mentsen ki nálad, hosszas késedelmezésemért. Nem tudom: vette é ő ezen levelet 's te izenetemet?; mert gróf Serényitől, ki akkortájt rándult be Erdélybe, hallám, hogy Ferenczék már nem voltak Kolosvárt, hanem Drakban.

Most az idő már jó és én minden perczen indulhatnék; de viszont más akadály gördült el[ém]. Ugy egyeztünk meg t: i.; hogy Kovács Lajos és Eötvös Miska is velem jőjenek; azonban közelget a' || Nagy-Károlyi közgyűlés és tárgyai nevezetese; mert a' főispáni hivatal iránti új intézkedések minden aggodalmokat fölzaklattak és az ellenzék' erélyes föllépését tették szükségessé: ennél fogva Kovács Lajos és Eötvös legalább a' gyűlés elsőbb napjain telyességgel nem távozhhatnak. Kénytelen vagyok tehát én is május 5^{éig} várni. Reméllem: szives barátságod nem fogja azt, sem hanyagságnak sem szőszegésnek magyarázni, mi a' körülményekből olly természetesen folyt. —

Egy kérésem van még hozzád:

Ugy hallam, hogy Jósika Miklós Muncsel' eladása iránt téged' hatalmazott föl. Nagy-Bányán léteimkor Thurmanné* (a' Kovács Lajos napája) azt mondá, hogy ő szeretné a' zálogsummában átvenni; olly feltétellel, hogy hat ezer forintot most májusban fizessen le, a' többi őszveget pedig igen rövid terminusra. Ha csakugyan az egész zálogár

¹ Századok id. h.: szálóban.